№ 261 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 10057, פון אדמיניסטראציע 10047.

22-טער יאהרגאנג. | 11 listopada 1929 r. | מאנטאג, ז' מרחשון תר"צ.

אפגעשאפט דעם קריגס-צושטאנד אין ירושלים

די אראבער האבן כסדר געשטערט די יודן דאונעז ביים כותל מערבי

ערקלערט פאר דער אויספארשונגס-קאמיסיע דער בעצירקס-קאמיסאר קאסט

אפגעשאפט דעם קריגס-צושטאנד אין ירושלים

וויסטערדיגער פערהער אין דער אויספארשונגס-קאמיסיע

ירושלים, 10 נאוו. (י"א) פון נעכטען בײנאכט איז אין ירושלים ענדליך זיכערגעשאפט געווארן דער קריגס-צושטאנד.

ירושלים, 10 נאוו. (י"א) נאכן פערהער פון חברוג'ער פאליצע קאמיסאר קאפראטא. האט די אויספארשונגס-קאמיסיע פערהערט דעם בעצירקס-קאמיסאר פון כותל מערבי קוארטאל קיסס. ער האט ערקלערט, אז די אראבער האבען כסדר געשטערט די יודען צו דאוונען בײם כותל מערבי. זיי האבען דארט אפט אײנגעארדענט אזא מין קאץ-מוזיק מיט פערשידענע בראאבאנען און אנדערע נויזצעמדע אינסטרומענטען, וואס האט שטארק אויפגערעגט די יודעי. לויט האט עס. לכיכר מאל וועלען דעם אויפמערקזאם געמאכט דעם חוליפ-מופטי, צוליב עס האט נישט געהאלפען פערקערהרט ידרעס מאל נאך אזא געשפרעך, האבען די אראבער איינג'ארדענט נאך א נרעסערע קאץ-מוזיק, די בוי-ארבייטען בײם כותל האבען אויך ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג בײ יודען און אנגעמאכט זעהר פיל צייט בלויז.

אראבער בײַפאלען די ארבייטער רבוצה מצרה נטבעו עפולה

לאנדען, 10 נאוו. (י"א) פון ירושלים מעלדעט מען, אז נעכטען בײנאכט האט זיך א גאנדע אראבישע אנפאלער דערנעהנטערט צו דער ארבייטער קבוצה מצרה נטבען עפולה און געפעענט אויף איהר א פייער. זיי האבען צוגעגרויבט 9 שטיק פיה. עס איז אלארמירט געווארן דאס ענגלישע מיליטער. אבער אײדער עס איז אנגעקומען הילף, זענען די אראבער אנטלאפען.

ארום דעם פלאן פון אויסבילדען 10,000 כוואלי-פיצירמע יודישע בוי-ארבייטער.

מאסקוע (י. מ. א.) אויף א בײַראמונג פון די „קאמוש"-שופער געווירמעם האט דעם פלאן פון אויסבולדען 10.000 יודישע קוואליפיצירטע בוי-ארבייטער אין בעשלאסען נשוארן, אז אויפצוגיבן זאל בעקומען 5000 פלעצער אויף די קוד סען, וועסרופלאנד 2000 פלעצער און צענטראל דוסלאנד 3000 פלעצער. אויף די קרסען זאלען נעשיקט ווערן בלויז קנדער פון די ארמסטע יודען פון קלענע שטעדטלעך, היפטשלעך קונדער פון ארבייטער אדער קוסטארען.

די רעגירונג וועט צאהלען ישרען סטודענט אויף די קרסען צוואנציג רובל א מאנאט אין דער „קאמוש" וועט זיי העלפען מיט רעזשי-הוצאות אזן מיט וואוינונגען.

בעשטראפט אונלענגלע יודישע עמיגראנטען.

ראנצוג, (יט"א)

דאס הונגע נעריכט האט בעשטראפט מיט 8 טעג ארעסט 5 יודישע יונגלעטע פון בוילען, וועלכע מען האט ארעסטירט שוין אויף א שוה, וואו זיי האבען זיך נשוואלט שמגלען קנין פראנקרײך.

נעגרינדעט דעם צוזייטען יודישען כאלאניאל ראיאן אין זאפאראזשיע

מאסקוא, 10 נאוו. (יט"א) אין נאזלאטאפאל אין זאפאראזשיע איז פאר-נקומען די פערליכע עמנוג פון 2 יודישען אויטאנאמען קאלאניאל-ראיאן. צו דער פייערונג זענען נקומען טויזענדער יודישע און נישט יודישע פויערן. די דעלעגאטען פון 36 יודישע קאלאניעס האבען באפגהאלטען די ערשטע פערזאמלונג פון סאוויעט.

די נעכטיגע פייערונג אויפ'ן גזשיבאוו איז וואַרשא

וואַרשא. (שעלאפאנוש) אויף גזשיבאוו-פלאץ אין חנוכה פארנעקומען די פייערונג לכבוד דעם 25-טען יאהרטאג פון קאמף מים'ן צארזם.

אויפ'ן פלאץ זענען נקומען צוזעהן די דראזען פון די פ.פ.ס. מארשיצקי און נידזשאלקאווסקי. די ארדנונג האט געהאלטען די פארמיאושע מילנע. די רויה איז אין ערנסין ניש מגעשטערט נשוארן.

די וואך פאר'ז ציטאדעל דערשאסען א טויבע פרוי

וואַרשא. (שעלאפאנוש) פאר'ן צי-מדאגל האט הענט פאסירט א טראגי-שער פאל. אן'אפיצירנושער זעלנער, וואס איז נעשטאגען אויף דער וואך בעמערקט, וו' עס דערנעהנטערט זיך צום ציטאדעל אפון א פרוי. ער האט אויפגעפארערט שטעהן צו בלעבען. די פרוי האט נישט נעהארכט. דאן האט דער זעלנער אויסגעשאסען אין די פרוי איז געפאלען א טויטע אויפ'ן ארט.

וי מען איז זיך משער, זאל די פרוי זען געווען א טויבע. די מאכט פון א אויסגאפארערט.

ווענען א וועלט-קאנגרעס פאר דער ווייסנשאפט פון יודענטום.

פאר א דרינגענדע נויטוענדיקייט דערכצו פיהרען וי אמשנעלסטען די קאנפרדינו-רונג אין פראיזינונג פון די עקזיסטי-רענדע יודישע וויסנשאפטליכע אינסטי-טוציאנען. 2) די עקזיסטירענדע יודישע אינ-סטיטוציאנען דארפען אינאנדערגעריי-שט צוזאמענפאהרען. 3) די אונטערשטוי-צונגען צוגויפרופען א וועלט קאנגרעס פאר דער וויסנשאפט פון יודענטום אונטערשטיצונג.

—0—

רידזיגע אויסשטעלונג איז טשיקאגא

ניו-יארק (ספעציעל) דער אמעריקאנער פרעזידענט הובער האט איצט-געלאדענט די פארשטעהער פון אלע לענדער זיך צו בעטיליגען אין דער וועלט-אויסשטעלונג אין שיקאגא, וואס קומט פאר לכבוד דעם הונדערטסטען יאהר, וואס שיקאגא איז נעגרינדעט געווארן. בלויז אין שיקאגא איז שוין אויף דעם צוצייט נעזאמלט געווארן 5 מיליאן דאלאר. די אויסשטעלונג קומט פאר אין יאר 1930.

די דאנציגער קאטאליקען נעגען אנטיסעמיטישער אגיטאציע.

ראנצוג, (יט"א)

אין דאנציג איז אויף א האקענקרייצ-לער-פערזאמלונג ארויסגענעהמען אנ-אומסעמיטישער נייסטביכער פון דעמש-לאנד, וועלכער זאגען אנהענגער פון אנטי-סעמיטישען, פון דעם וועלט-קריסטם-קרייץ האט די זעלבע סומבא-לוישע בעדייטונג וון דער האקענקרייץ. נעגען דעם איז שארף ארויסגענעהמען די קאטאליקישע צייטונג, וועלכע האט ערקלערט, אז יעדער ערנסט-דענקענדער קאטאליק איז בכלל פון אנטיסעמיטיזם. די קאטאלי-קען, וועלכע זענען אנהענגער פון אנטי-סעמיטיזם, בעגעהען א פערברעכען נעגען די קאטאליקישע אמונה.

—0—

וועגען די אנטי-יודישע אינצירענטעז אויף דעם האַרוואַרד-אוניווערזיטעט.

באסטאן, (יט"א)

אין ציוואמענהאנג מים'ן אונצוידענם, וואס אין פארנעקומען אויף דעם האר-וואַרד-אוניווערזימעט, וועו אינגער פון די סטודענטען זשארוש קלערק איז בע-פאלען זונגע יודישע חברים, האט דער דעקאן פון דעם פאקולטעט מזמנעטלט דיר יודישער מעלטגראפען - אגענטור, אז דאס איז נעווען א פערוואונצלטער אויסנאהם-צופאל, וואס איז נעמאדעלט נעווארען דורך דער נאנצער סטודענטען-שאפט. אויך קלערק אלטין האט אויס-גע-דריקט בעהויערן צולוב זען מאט.

וועגען א וועלט-קאנגרעס פאר דער וויסנשאפט פון יודענטום.

פרעסלו (י. מ. א.) די צוזאמען-קונפט פון די פארשטעהער פון יודישע וויסנשאפטליכע אינסטיטוטען אין פער-שידענע לענדער, וואס איז דא פארנג-קומען אין צוזאמענהאנג מים'ן יובילעאום פון יודישע-טעאלאגישען סעמינער אין ברעסלוי, האט אפגעהאלטען א בעראטונג אונטער'ן פארזיץ פון פראפ. דר. בלאו פון בודאפעשט, אויף וועלכער עס זענען אנגענומען נשוארען פאלגענדע בשלו-סען: 1) די: פערזאמלטע שרקלערט, אז יעדער ערנסט-דענקענדער קאטאליק, ווער ער איז, וועלכע אזוי צומוזנג, וועלכע האט ערקלערט, אז יעדער ערנסט-דענקענדער קאטאליק איז בכלל פון אנטיסעמיטיזם. די קאטאלי-קען, וועלכע זענען אנהענגער פון אנטי-סעמיטיזם, בעגעהען א פערברעכען נעגען די קאטאליקישע אמונה.

—0—

צו דער חתונה פון מײַן ליבען ברודער

יהושע אייזענבערג (ניו-יארק)

מיט פרל. **האַנקא קליימאַן** (שעפעטאָקאָוו)

וואס קומט פאר פאַרנען דינסטאג, ד. 12-טן ד.ח. אין טשעַנסטאָכאָוו ווינשען מיר דעם יונגען פאָר א הארציגען מזל-טוב און א גליקליכע צוקונפט.

מאיר אייזענבערג און פאַמיליע.

צו דער פערלאָבונג פון ה'

ישראל יהודה אַפפעל מיט פרל' **שרה עפשטיין**

ווינשען א הערצליכען מזל-טוב

עמנואל האמבורסקי און פרוי.

אלוכם אישים אקרא, וקולי אל בני אדם

דערמיט מאַך איך בעקאַנט די געערטע קונד-שאפט דאס די ביירא פון פערשטאַרבענעם

י. מאנעלא פיעטריקאווער 17 זאַכארניא 52

איז ווייטער טעטיג

אין ס'וועט אַלעס ערלעדיגט ווערען לויט'ן וואונש פון די ג' קונדשאפט

מיט אַכטונג **ד. מאנעלא**

אכטונג מיטגלידער און יודשים פון פערשטארבענע מיטגלידער פון „גאשטשינער דוואר"

היינט, מאנטאג, ד. 11 נאוו. 3 אזייגער נאכם. קומט פאר צום צווייטען טערמין אין פעראיינס-לאקאל, פאדזשעטשנא 10.

אַן'אלגעמיינע פערזאַמלונג

צו וועלכער אלע פעראינטערעסירטע בונדע דעם פערמעגען פון גאשטשינער דוואר ווערען געבעטען פינקטליך אין אונבעדינגט צו ערשיינען. די דירעקציע

אהרן זאזשעווסקי, שמחה גראנעק

גענשעפטס-לאקאל

איז איבערצוגעבען פיעטריקאווער 38, אין הויף קעגען איבער ראזענבלום'ס רעסטאראן. צו ערפאהרען אין קאנטאר פון 1—11 סארם.

פריוואט

טאנץ-שולע

פון די בייעטע טענץ

דיפלאמירטער י. ווינטרויב

לערער

נעמט אן אינשרייבונגען אויף אינצלונג לעקציעס וי אויך אין קאמפלעטען יעדען טאג פון 10 פריה ביז 10 אוונד

קיליינסקעגא 44

2-טער הויף פארטער.

די לעקציעס קומן פאר אונטער דער פערזע. לייטונג פון י. ווינטרויב אין אסיסטענטן.

Dr. med.

J. Sadokierski

סטאמאטאלאג

ספעציאל-ארצט פאר מויל און קיפער-כירורגיע

צאַהנפליש-קראנקהייטען

רענטגען-דיאגנאסטיק. נעמט אן פון 3 ביז 7

פיעטריקאווער 164, טעל. 83-127

Dr. Niewiażski

אויף **אנדזשעיא 5**, טעל. 40-139

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונד.

ספעציאל-ארצט פאר ניפיליס, טריפער און מענער.

שוועכע בעהאנדלונג מיט קוארץ-שטראהלען.

פאר דאמעז ספעציעלער וואַרטע-זאל.

Dr. Wołkowyski

צגיעלניאנא 25

טעלעפאן 126-87

ספעציאל-ארצט פאר הויט ווענרישע קראנק-הייטען אין מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזען

בעהאנדלונג מיט קוארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2, און פון 6—9 אוונד.

בעזונדער „וואַרט-זאל פאר פרויען.

לעזט, אבאנירט דאס **„לאדזער טאגעבלאט"**

ELEKTROWNIA ŁÓDZKA

zawiadamia Pp, Odbiorców prądu, że stosownie do §§ 75, 80, 81, 82 i 96 uprawnienia rządowego Nr. 12, ceny prądu, obowiązujące Pp. Odbiorców za miesiąc **październik** 1929 roku, obliczone na dzień 7 listopada roku bieżącego, wynoszą za jedną kilowatogodzinę:

dla światła 100,44

dla siły 37,20

z opustami, przewidzianemi w uprawnieniu rządowem.

W zależności od terminów zapłaty, oraz na zasadzie poszczególnych umów udzielone będą opusty dodatkowe.

DYREKCJA

ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA ELEKTRYCZNEGO, S. A.

ווינער ארטאפעדישע פראַצאוניץ

— אונטער אויפזיכט פון א דאקטאר ספעציאליסט פ. ד מאכט לויט גיפס-מאדעלען וואקאדקעס גענען פלאט-פיסטליצעס, ארטאפעדישע גארסטענען אין אפאראטען א. ז. ו. גראַנסקא 28. ו. 1 פון 5—7 אויפמיט

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז

אין לונגען-קראנקהייט

מאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אן אי. לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאכם.

ליטא פאר ווירטשאפט. פערשטענדיגונג מיט פוילן

פון די פרעטענזיעס צו ווילנא ווייל סמעטענא זיך נישט אָפּזאָגען

ער איז אבער פאר אנקניפענז האנדעלס־בעציהונגען מיט פוילען

ר י ג א. (טעפּצ.) פון קאונאס מעלדעט מען: אונטער'ן פּאַרזיץ פון פרעזידענט סמעטאנא איז אפּגעהאלטען געווארען א נרויסע בעראַטונג מיט'ן אנטיל פון די פאַרשטעהער מיניסטער־פּיהרונג. אויך דער בּירגער־מייסטער פון דער רעגירונג אזן אויפּרשטעהער מיליטער־פּיהרונג. אויף דער בּעראַטונג איז בּעמראַכט געווארען די שטעלונג פון לומא צו פוילען.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציע:

כּאָטש די פרינציפּיעלע בעציהונג פון לומא צו פוילען בלייבט אונפּעראַנדערט אזן בּעזוגדערם דערפאר, וויבל לומא קען נישט אפּזאגען פון זיך צו פּוילען בלויז אויף דעם גרונד, ווייל ליטע ווילנא נישט אנערקענט, איז לומא גרייט צו פּוילען אויף אלע פּונקטן, וואס זענען פאראַנטוואָרטלעך פאר דער פאַרשטערונג פון די פּאָליטישע באַציהונגען צווישן ליטע אזן פוילען.

רוכישע ארבייטער איז ווייטערדיג פערשפּריטעט כּלאנגע, אז עס גרייט זיך א שחיטה אויף יודען

מאסקווע (י. ט. א.) צווי רוסישע ארבייטער אויף א פאבריק אין ווייסבסק האבען ארויסגעלאזט א קלאנג, אז עס גרייט זיך א שחיטה אויף יודען אין שמאדט אזן האבען געדראָהט די אובערע־גע ארבייטער פון דער פאבריק צו זיין גרייט צו דער שחיטה. די צווי אנטסטיפּיגען אומאמאַרען, בּוטקע אזן בּיקלאוסקי. האבען אפּוראַטיב אינערלעך פון לומא צו פּוילען.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען דאָס אויפלעזיצע רעזאלוציע:

דאָס פּרעזידיום פון לומא צו פּוילען בלייבט אונפּעראַנדערט אין בּעזוג דערפאר, וויבל לומא קען נישט אפּזאגען פון זיך צו פּוילען אויף יעדען אנדערען פּונקט, וואס ווערט פאראַנטוואָרטלעך פאר דער פאַרשטערונג פון די נארמאַלע ווירטשאפטלעכע באַציהונגען צווישן ליטע אזן פוילען.

די קאמפאניע צו בעזייטיגען דעם „אנטיזשידיזם" פון די ליטע־קאטעם איז פאוויעס־רוסלאנד.

מאסקווע (י. ט. א.) די „ישוסק־ציע" פּיהרט אויס א קאמפאניע פאר בּעזייטיגען די דעלעגאַטיעס יודען, וואס האבען נישט קיין וואהלרעכט אזן די סאוויעטן פון די שטעלעריונג לענינגראד, וואו עס זענען נאך פּאַראַנט אנטיזשידישע טענדענצען. אין דעם צוזאמענהאנג ווערט גערופען אויף דער ערשטער קאנפערענץ פון יידישע קאָלעקטיוון, וואס וועט פאר־קומען אין לענינגראד אין דעם חודש נאוועמבער.

ארימע יוד. קינדער ווארפט מען ארויס פון שטאטישע אנשטאלטען

ווארשא. (טעלעפאָנוש) לעצטענס פאסירען אזן ווארשא פאלען, אז קינדער פון ארימע יודישע עלטערן ווערען ארויס געווארפען פון די שטאטישע אנשטאלטען. א דעלעגאציע פון עלטערן

האט זיך דערוועגען געוואָנדט צום שטאָט ראט אזן אָבגעוויזען, אז דער גורל פון די ארימע קינדער אזן צו ווערען גבּים, אויב די שטאָט וויל אויף זיי קיין השגחה נישט האבען.

דער אייראפּאישער טורנע פון „הפּיסה".

צוריך (י. ט. א.) די פאַרשטעלונגען פון „הפּיסה" אין דער שוויץ זענען אַדורך מיט גרים ערפאלג. גלייך וויא אין אוסטריא, וואו „הפּיסה" האט נעשפּילט 38 פאַרשטעלונגען. די משפּחה־קריטיקער האבען פערפּעקטלייכט שטודיעס וועגען די קונסטלערישע מיטוויקונג פון דער יודישער קינסטלערין אזן האבען בּאזונדערס אונטערשטרייכען, אז זי איז אויך א גוטע אקטריסע. אזוי וויא עס איז נישטא קיין לאנד אהן א יודישער בעפעלקערונג אזן אין דעם לאנד ווערען אויך אלע פּיעסעס פון יודישע מחברים אויפגעפּירט.

סאוויעטישער „ארט" בעשליסט צו ענדערן זייז נאמען.

מאסקווע, (י"א)

לויט א בעשלוס, וואס איז אנגענומען געוואָרען אויף א פלענאַר־זיצונג פון די „ארט"־פאַרשטעהער, וועט דער סאוויעטישער „ארט", וואס איז א רעזולטאט פון דער פוזיע ארגאַניזאַציע, פון אנפּאַנג מערץ דעם נאמען „ארט". די זיצונג האט בעשלאָסען נישט בלויז צו ענדערן דעם נאמען פון דער ארגאַניזאַציע, נאר אויך צו רעארגאַניזירען די גאנצע טעטיגקייט פון סאוויעטישען „ארט" אזן זיך בענדיגען בלויז מיט צוגרונטען אזן אינאַרדרגען די יידישע יוגענד אויף סאוויעטישע פּאַבריקען אזן אויך מיט רעכט־סאַוויטסישער אויס־פאַרשונגס־ארבייט.

דער נייער נאמען פון דעם רעזשיסיאָר־גזוירטען „ארט" איז נאך דערווייל נוט בעשטימט געוואָרען. עס ווערט אבער קלאָר אונטערגעשטראָכען, אז אין דער צוקונפט וועט דער ארגאַניזירטער סאַוויעטישער „ארט" זיך נישט אפּגעבען מיט בעזעצונג יודען אויף שרד ארבער העלפּען די יידישע קאָלעקטיוון. די רעזולטאטן זענען וויכטיג פון דעם פּונקט אויס, וויבל אין פּרעמד־לענדער זענען אויך אנדערע יידישע קאָלעקטיוון, וואס ווילן נישט קיין שום פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאר דער בעשטימטער געוואָלט פון דער סאוויעטישער רעגירונג.

„חומש איז היטלעריש"

נאכאמאל א דעפּאַטע איז דער וואַרשאווער קהלה ווענען דעם דראַמישען ענין

ווארשא. (טעלעפאָנוש) נעכטען איז פאַרזאַמלט געוואָרען א זונטאָגיגע פון דער וואַרשא־ווער קהלה־פערוואַלטונג. נאָכּן פעסט שטעלען דעם בּוזשעט איז בעשלאָסען אויף שרד אדער מוט בעזעצען יודען אויף שרד אדער העלפען די יידישע קומטאַרען. די ראָזונג זוגט ווילכטונג משפּוגטיטען וועלען אויפּרעגען צווישן וועלכע מען א מפּלה פון „I. ק. ק." האָבען נישט געשפּילט, האָבען זיך די פערוואלטונגען פון די דערמאָנטע קלובּען אפּגעזאָגט צו שפּילען קעגן זיי.

—0—

רעדוקציע אין קינדלעך פאבריק אין פאביאניץ

פאביאניץ, (טעל.) קינדלעך פאבריק האט סוף פאריגע וואך געקינדיגט 350 ארבייטער פון דער שפּינערייַ־אפּטיילונג. די רעדוקציע איז דורכגעפּיהרט געוואָרען צוליב די גרויסע כּוואָרן־לאגערן, וואס די פירמא האט אין צוליב מאנגעל אין בעשטעלונגען.

אויסערדעם זענען רעדוצירט געוואָרען 30 ארבייטער אין אדלערס פאבריק אין אינגאנצען אפּגעשטעפּט געוואָרען חיידאנס פאבריק, וואס האט בּיז שפּעטינט 65 ארבייטער, די פירמר קרושץ און ענדער האט רעדוצירט די ארבייט אויף 4 טעג אין וואָך. (ת)

פון דער ספּארט־וועלט

די נעכטיגע פוטבאל־מעטשען פאר דער פוילישער מייסטערשאפט פון דער עכסטרא ליגע

„וואַרמא" — „וויסלא" 0:0

קראַקא. (טעל.) נעכטען איז דאָ פאַרגעקומען דער אונטערעסאנטער מאַטש פון דער עקסטרא־ליגע־מוסטער שאפט צווישען דעם בוזאיצמענגען פון „וויסלא" און דעם מראַדזיאָנגעלען וויצע־מוזיסטער, דער פּוזנער „וואַרמא". דער מעטש האט זוך נעעדיגט מיט א רעזולטאט 0:0.

„וואַרשאוויאַנקא" — „I. פ. צ." 2:4

ווארשא. (טעל.) דאָ איז פאַרגעקומען א מוסטערשאפּטס־מעטש צווישען דער הונגער „וואַרשאוויאַנקא" אין דעם קאַסטוויצער „I. ק. ק.", וועלכער האט זיך נעעדיגט מיט א מפּלה פון „I. ק. ק." 4:2 הויכּן פערשפּילען דעם מעטש בעשטימט געוואָרען. עס ווערט אבער קלאָר אונטערגעשטראָכען, אז אין דער צוקונפט וועט דער ארגאַניזאַטאָר סאַוויעטישער „ארט" זיך נישט אפּגעבען מיט בעזעצונג יודען אויף שרד אדער העלפּען די יידישע קומטאַרען. די ראָזונג זוגט ווילכטונג משפּוגטיטען וועלען אויפּרעגען צווישן וועלכע מען

לאדזער כראניק

נאכט־דיזשורעז אין די אפטיקעז.

ס. עפֿשמוי: פּעטרי־קאוו 225 ; ס. נא־מא־שקוסקי, פּעטרי־קאוו 95 ; ס. דאוזענבלום, צענטל נאס 12 ; גאר־פֿונ־קעל, וויכאר־נע 54 ; י. פּאפּראוסקי, נאוא־מיעיסקא 15.

פֿון שאד סימפּאטיזער פעריין

ווי מיר דערוויסען זיך הויבט זיך אָן דעם 20. ד. ח. א שיך־טורניר פון דעי עמיינער קאטפֿגאריע. איינשרייבונגען נעמט אָן דער סעקרעטאריאט.

ס'וועלען פֿאראויסגעזעהן גלעלר־פֿרײַזן און זשעטאנען.

היימישע שמאקהאפטע

מיטאגעסן

פון 4 צו 2.50 זל.

פּלייש צום אויסוואהל.

צענטראל־אנא 12 ווי. 8

טעל. 40-176.

יונגע יידישע מוטער וויל ביינאכט שענקען איהר שלאפענדיג קינד

גרויליעגדע טראגעדיע פון אן'ארימער פאמיליע.

די מעג האָט אין אן'ארימער לאדזער יידישער פֿאמיליע פּלוצלונג אויפֿגע־פֿלאַמט, וויַ פֿון א בעהעלפענעש ארוים. א שרעקליכע טראגעדיע, וועלכע דויערט נאך.

אויף דער פֿאטשטאווא נעם וואוינט א גרויס יונג יידיש פּאָר־פֿאָלק 3 יאָהר נאך דער חתונה האָט זיך בעים ארומען פּאָר־פֿאָלק נושט געווזוזען קיין קונד. מאן אין ווענ האָבען זיך דאָס שטאַרק נעגע־מען צום האַרצען. די פֿרוי האָט שטאַרק נעגע־דאַכט נושט צו קומען קונד, וויַ אַנדערע יונגע פֿרויען. זי האָט אויך נושט געוואָלט האָבען קיין קינדער. מאן האָט אָבער שטאַרק נעגע־מען קינדער. דאָס האָט אויך נושט געהאָלפֿען. זי איז שוואַנגער נעוואָרען. דאָס האָט זי נאָך מער נעגרעמט. זי האָט נעגינגמאַן האָט די ענדערונג פֿון זיין פֿרוי נעפֿאַלן אויף אַ שלעכטער זייט. זי האָט אָנגעהויבען צו טרינקען. זי איז אָפֿט אַוועק פֿון דער ארבעט, אָן צו זאָגען וואוהין זי גייט. דאָס האָט נאָך מער נעגרעמט די פֿרוי. זי האָט אָנגעהויבען צו טרינקען אויך. זי איז אויך אַוועק פֿון דער ארבעט. זי האָט זיך נאָך מער נעגרעמט

לאדזער טאגעבלאט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16 :אדרעס
טעלעפאנען: רעדאקציע 10057. אדמיניסט ראציע 10017.

אהי... „קריגס-צילן"

מלחמה איז שטענדיג א שלעכטע זאך. שלעכטע, גרויזאם, פֿאַרנומשענד, אבער זי מוז נושט אונבערוגנט זיין — נאָרוש. אויב די „צילן", וואס זי שמעלט זיך, זיי־נען קלוגע, דערנידעבאַרע, פֿון ענאָרמ־מישען אָרבעט פֿון אלטע־מענטשן שמאַנד־פֿינסטע נויטוענדיג אין נוצליך, קאָן די מלחמה אפֿילו ווערען א זעהר קלוגע אונ־מיזרעהמונג. פֿון דעם שמאַנדפֿינסטע הָרוים דארף מען די מלחמה אויסטיילן נישט פֿון אויהרע סיבות אין גורמים, נאָר לויט אויהרע צילען. פֿאַר אונגער פֿון די מלחמות פֿון זעקס־יעהרינגע קריג, האָט זיך פֿרוהער דער גרויסער גענעראל בע־האַפֿען מוט זיינע נענעראלען, צו עס וועלט נעוויס גוט אויפֿצוהויבען די מלחמה. די נענעראלען האָבען אויהם אין זיינער נאַטירלעכ־מענטשפֿערם, אז זיי זעהען אונמענטלעך אויפֿ אויפֿ נושט קיין סיבה צו מלחמה־ערקלערונג אין פֿרוהער. חָטש זיי דאָן גוועמפֿערם אזוי: „די הומאַניטערקער אין די הומאַניסטאָפֿיע ווי שוין אין דער צוקונפֿט געפֿונען די סיבות. די זאָרג לאָמיר פֿאַר זיי אויס־זוכן. פֿאַר מיר איז נעניג דאָס, וואס אין דעם צוג, וועלכען אוך וויל דער גרויסער הָרוים דארף דער מלחמה..." פֿון א־ס־טריאַ־נאָ איז עס א נאַטירן רעציעלער פֿאַקט נושט צו מיסען, דאָס דער מלחמה איז נישט אויסטילן וועגן אירטשלעכן סיבות, נאָר וועגן דעם אָבשטראַקטן פֿאַקט, וואס עס איז נישט אָבער מאָקע נישט צולעכ? ? ווי זאָל מען אויס־טילען וועגן א מלחמה, וואס איז אליין פֿאַר זיך נישט צו? ?

איז דאָס איז נושט אונבאַדונגט דאַרפֿ־אויס א פֿאַקטישער מלחמה, וואס איז נישט אָבער מאָקע עס נושט זיך בלוט. דאָס איז נוגע יעדען מענטש, וואָס דער וועלטקריג איז נישט נאָר א פֿאַקטישער מלחמה, נאָר אויך א מיזרעהמונג, פֿאַר־וואָס ווערט אויך נישט גערעדט וועגן דעם, וואָס איז דער אויסגאַנגספּונקט פֿון דעם מלחמה, וואָס איז אליין פֿאַר זיך נישט צו?

אין דאָס איז נושט אונבאַדונגט דאַרפֿ־אויס א פֿאַקטישער מלחמה, וואס איז נישט אָבער מאָקע עס נושט זיך בלוט. דאָס איז נוגע יעדען מענטש, וואָס דער וועלטקריג איז נישט נאָר א פֿאַקטישער מלחמה, נאָר אויך א מיזרעהמונג. פֿון דעם שמאַנדפֿינסטע הָרוים דארף מען די מלחמה אויסטיילן נישט פֿון אויהרע סיבות און גורמים, נאָר לויט אויהרע צילען. פֿאַר אונגער פֿון די מלחמות פֿון זיבעצין־יעהרינגע קריג, האָט זיך פֿרוהער דער גרויסער הָרוים גועלאָכט בע־האַפֿען מוט זיינע נענעראלען, צו עס וועלט גוט אויפֿצוהויבען די מלחמה. די נענעראלען האָבען אויהם אין זיינער נאַטירלעכ־מענטשפֿערם, אז זיי זעהען אונמענטלעך אויפֿ אויפֿ נושט קיין סיבה צו מלחמה־ערקלערונג אין פֿרוהער. חָטש זיי דאָן גוועמפֿערם אזוי: „די הומאַניטערקער אין די הומאַניסטאָפֿיע ווי שוין אין דער צוקונפֿט געפֿונען די סיבות. די זאָרג לאָמיר פֿאַר זיי אויס־זוכן. פֿאַר מיר איז נעניג דאָס, וואס איז

היינט דער 11-טער יאהרטאג פון דער פוילישער אונאבהענגיקייט

די געשעפטען וועלען היינט זיין אפען. — מאגיסטראט און קראנקען-קאסע נישט טעטיג.

(§) צולויט דעם נעמען, אונאבהענגיק־קייט־יום־טוב וועלען אלע מלוכה־ש"ש אין קאמונאלע אינסטיטוציעס זיין גע־שלאסען. עס וועט אויך נישט זיין טעזוג דער מאגיסטראט און די קראנקען־קאסע. אויסער דער פוליצייא. די געשעפטען דאנענען וועלען זיין אפען. אויך די בעס אין די אפטהעקען וועט אנגעהן נארמאל.

די סטרילזקומטען אין אונזער שטאט וועלען אנגעארדנעט צולויף פרא־גראם, ווען עס וועט בעשטימט ווערן לויט־ן פרא־דערנ. עס וועט אויך נישט זיין טעזוג דער מאגיסטראט און די קראנקען־קאסע. אויסער דער פאנאמאוויץ. די געשעפטען דאנענען וועלען זיין אפען. אויך די אר־בעס אין די אפטהעקען וועט אנגעהן נארמאל.

די סטרילזקומטען אין אונזער שטאט וועלען אנגעארדנעט צולויף פרא־גראם, ווען עס וועט בעשטימט ווערן לויט־ן פרא־דערנ. עס וועט אויך נישט זיין טעזוג דער מאגיסטראט און די קראנקען־קאסע. אויסער דער פאנאמאוויץ. די געשעפטען דאנענען וועלען זיין אפען. אויך די אר־בעס אין די אפטהעקען וועט אנגעהן נארמאל.

(§) נעכטען ערב דעם 11. יאהרטאג

2 לעבעדיגע פאקעלען אויף לאגעווניצקא-גאס

צוליב אונפארזיכטיגקייט בעגאהן זיך מיט בענזין אומגעקומען א 12 יעהריג מיידל

(§) נעכטען שפעט אין אונזער האבען זיך פלוצלונג דערחערט פון דער וואונגג פון סמאגנוסלאוו משוניקאווסקי אויף לא־גשוניצקא נאמ 33 שרעקליכע געשרייען.

די שכנים האבען דאן אויפגעפראכען די טור אין זשגען ארבען אין דער וואי־נגג. דא האט זיך פאר זמערש אויסגע־פאלגעשטעלט א שוידערליך בילד: די מא־טער אין אנהר 12-יעהרונג מאלטער. זע־ליג זענען געשטאנען אין פלאמען. די שכנים האבען אויף זיי ארויפגעוואר־פען דעקען אין מלבושים אין אזוי נאך אינ־גאנצען די לעבעדונג פאקעלען, ארוים־געלאשען די פלאמען.

קופאן

יעדער, ווער ווען ברענגען דעם קו־פאן אין דער אדמיניסטראציע פון **„לאדזער טאגעבלאט"**

ווען בעקומען

„די יידישע געשיכטע"

פון פראפ. גרעץ

אין 7 גרויסע בענדער, 121 דרוק־בויגען, בערך 2000 זייטען פאר דעם זאהר בי־לאזען פרייז פון נאר 14 זלאטי

שול-יוגענד טאר נישט געהן איז גאס נאר 9 אוועק.

דאס לאדזער שול-קוראטאריום האט ארויסגענעבען א פארארדנונג, לויט וועל־כער עם ווערט פארוואהרט דער שול־יוגענד צו זיין אויף דער גאס נאר 9 אוועק פון דער בעגלייטונג פון עלטע־רע פערזאנען. די שול-לייטונגען ווערען בעאויפטראגט שטרענג אכטונג צו געבען אויף דעם נאמען פון דער פארמאגט אויפצושרייבען.

—0—

15-טע פייערלעשער-אפטיילונג איז לאדז

(§) די פייערלעשער פון עטלעכ־ע פאבריק זענען נעכטען פייערלוי אינגע־נלוידערט געווארען אלס 15-טע אפטי־לונג פון די לאדזער פרעוויזיע־ן פון פייער.

גראנדיעזער ארז-ישראל-באזאר לטובת דעם קרן קימת לישראל

צער אזנלייטונגג-רעדע פון ה' לאוניק יאעל ווענען דער ראל פון קרן-קימת און איהרע אויפגאבען אין איצטיגען מא־מענט, איז געשלאסען געווארען תיכף אנצוהויבען די הצים-זאמלונג פאר דעם באזאר און עס איז פערטיילט געווארען אויפן ארט דער עטשפרעכענדער זא־מע־מאטערי צו דער ארבעט.

ווי עס איז געווען נעמאלדען, איז דער היגער קרן-קימת-קאמיטעט צוגעטרע־טען צו מאכען פארבעריטונגען אויף צו ארגאניזירע א גראנדיעזען באזאר לטובת דעם קרן קימת.

אין צוזאמענאנג דערמיט איז די טעג פארגעקומען א גרויסע פרויען-שפרזא־לונג, געווידמעט דער פראקטישער א דורכ־פיהרונג פון דער ארבעט. נאך א קור־רספעדנט גלעצטונג די באטאמאוויץ. דער פאקטאר האט פשמענשטעלט, אז דאס איז געווארען אויפגענומען. די סיפה פון אומגליקליכען פאל־פאל איז נעווען אונגעפארזיכטיגקייט בעגאהן זיך מיט בענזין.

גראנדיעזער ארז-ישראל-באזאר לטובת דעם קרן קימת לישראל

צער אזנלייטונגג-רעדע פון ה' לאוניק יאעל ווענען דער ראל פון קרן-קימת און איהרע אויפגאבען אין איצטיגען מא־מענט, איז געשלאסען געווארען תיכף אנצוהויבען די הצים-זאמלונג פאר דעם באזאר און עס איז פערטיילט געווארען אויפן ארט דער עטשפרעכענדער זא־מע־מאטערי צו דער ארבעט.

אנולירט דעם פראצעס געגען „לאדזער טאגעבלאט"

דאס גערישט אנערקענט די קאנפיסקאציע פאר ניט קיין בערעכטיגט

דאס גערישט-גערישט אין לאדז האט אויף א נישט - ספעציעלישער זיצונג בעראטט דעם פארשלאג פון פראקוראר וועגען בעשטעטיגען די קאנפיסקאציע פון נומר 263 „לאדזער טאגעבלאט" פון 1 נאוועמ־בער ה. י.

דאס קרישו-גערישט האט בעשלאסען מבטל צו מאכען די קאנפיסקאציע פון דערמאנטען נומר „לאדזער טאגעבלאט" וואס איז דורכגעפיהרט געווארען דורך לאדזער שטאט-פטאראסטוו, אינ־געפינעדיג, אז דער אינהאלט האט אין זיך נישט ענטהאלטען קיין שום זאך, וואס זאל זיין שטראפבאר.

טעאטער און קונסט

„ארט" צום נייעם סעזאן

(—) וויי מען גוט אוגו אובער ווען דער „ארט" הער־יאהר ווינטער שפילען אונטער דער קונסטלערישער לייטונג פון דניעל סאמאזשער רייזענבערג. „ארט" ווערט בקרוב געפעגנט אין נייי־רעמאנטווערמען ענגלישען זאל של. 1. מאי 2. דעקאראציעס אונטער דער לייטונג פון דינה מאטוס און ש. בלום.

דער „ארט" ווערט אוצמ פערגעזעל־שאפטליכט און ווען דאס זיך געפונגען אוג־מער דער השגחה פון א בייי אוגו און שטאפ נעגרונדעטער מעאמע־עזזל־שאפט, ווען דאס זיך געשטפלט א אנ־צע ריזה קונסטלערישע אויפגאבען פאר דער דערהאלטונג פון א מאדערן יודישען מעאמער אין לאדז.

דער טא-פילם איז „חפלענדיך"

נאר לאנגע הכנות ווילען מיר ערלויב מארגען האבען דעם רשדשוינען פילם אין לאדז. אין דער גרויסער ווילע דער מאן-פילם שוין לאנג פערנומען קולטור-לעבען. מי־ליאנען ליבהאבער האט דער מאן-פילם שוין ערווארבען אין מילי־אנען דאלארס וועלכע פערוועגדעט צו פערפאלקאמען די קלאנג-אפאראטען, כדי צו שאפען א גוי־שטענדיגע הארמאניע צווישען בילד און ווארט, וואס זאל שאפען אין אילוזיע פון לעבעדיגע בעווענגטע ארטיסטען אויף דער בינהנע. בלויז פוילען אין בעזונדערס לאדז

לען עס האבען אנמעלדונגען מולטער, פאליצוי, ארגאנזאציעס פאר מילי־טער אויסבולדונג אין דער סאפאר־קלוב „סאקאל".

מייערליכע תפילה איז דער אלט-שטעטישער שוהל

שטעהער פון דער מאכט אין רעפרע־זענטאנטען פון די קהלה-קערפערשאפטען וי אויך פארשטעהער פון פערשידענע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

צוליב'ן היינטיגען אונאפהענגיקייטס־יום-טוב ארדענט אינ די לאדזער קהלה א מייערליכע תפילה אין דער אלט-שטע־טישער שוהל. אין דער דאזיגער פייער־ליכקייט וועלען זיך בעטייליגען פאר־טרעטער פון דער מאכט אין רעפרע־זענטאנטען פון די קהלה-קערפערשאפטען וי אויך פארשטעהער פון פערשידענע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

נעכטיגע פייערליכקייטן צום 25. יובילאום פון קאמף מיט'ן צאריזם

אפיציעלער קאמוניקאט פון דער שטאט-סטאראסטוו א

אין צוזאמענאנג מיט די נעכטיגע פייערלעכקייטען צוליב'ן 25-טען יאהר־טאג פון דער רעוואלוציע אין 1904/5, ווען אין נעכ־טען אונזעארדענט געווארען אין לאדז רוהיג קריזיס-פערפאסר פון די פ.פ.ס. אין ארדנר פון פוליטישען רוהיג.

דער קריזיס-קאמיטעט פון פ.פ.ס. האט ארגאניזירט 5 פערזאמלונגען אין פער־שידענע פונקטען פון שטאט. אויף די פערזאמלונגען זענען ארויסגעשריבען מוט רעדנער די ה"ה: שטאט-פרעזידענט ושעמיעצקי, דעפ. קאוואלסקי, לאווניק פוריסאל, סעק. דאנילעוויטש, גראדושיצ־קא, פאטקאנסקי און ווינצע-פרעזידענט ראפאלסקי. אין יעדער פון די דאזיגע פערזאמלונגען האבען זיך בעטיילונגט גוט בעזוכט. אין יעדער פון די דאזיגע בעראזומענדע גרופעס ארבייטער, לפי ערך פון 100 פון 400 פערזאן, וועלכע האב־בען נאכ'ן סוף פון די מוטונגען מער־שירט צום קאנסטאנטינער וואלה.

דער אינהאלט פון די רעדעס, וואס זיי נעהאלטען פון די רעדנער, וואס זיי נעהאלטען געווארען אין קאנסטאנ־טינער וואלה אין נעווען אין א רוהיגען טאן אוו זיך בעראנגענט אין מיט זלרו־נות פון דער פערנאגענהעט פון'ן הינ־טיגען טאג.

נאך די דאזיגע רעדעס פון סעק. דא־נילעוויטש און פרוי דאמט. גראדושיצ־קא, אין ארדנר פון דעם פערזאמלונג זענען אויפגעשטעלט געווארען רעזאלוציעס, וועלכע ארויסגעשריבען פון שטאט. אויף די פערזאמלונגען זענען ארויסגעשריבען מוט רעדעס די ה"ה: שטאט-פרעזידענט ושעמיעצקי, דעפ. קאוואלסקי, לאווניק פוריסאל, סעק. דאנילעוויטש, גראדושיצ־קא, פאטקאנסקי און ווינצע-פרעזידענט ראפאלסקי. אין יעדער פון די דאזיגע בעראזומענדע גרופעס ארבייטער, לפי ערך פון 100 פון 400 פערזאן, וועלכע האב־בען נאכ'ן סוף פון די מוטונגען מער־שירט צום קאנסטאנטינער וואלה.

דער אינהאלט פון די רעדעס, וואס זיי נעהאלטען פון די רעדנער, וואס זיי נעהאלטען געווארען אין קאנסטאנ־טינער וואלה אין נעווען אין א רוהיגען טאן אוו זיך בעראנגענט אין מיט זלרו־נות פון דער פערנאגענהעט פון'ן הינ־טיגען טאג.

שול-יוגענד טאר נישט געהן איז גאס נאר 9 אוועק.

דאס לאדזער שול-קוראטאריום האט ארויסגענעבען א פארארדנונג, לויט וועל־כער עם ווערט פארוואהרט דער שול־יוגענד צו זיין אויף דער גאס נאר 9 אוועק אהן דער בעגלייטונג פון עלטע־רע פערזאנען. די שול-לייטונגען ווערען בעאויפטראגט שטרענג אכטונג צו געבען אויף דעם נאמען פון דער פארמאגט אויפצושרייבען.

—0—

15-טע פייערלעשער-אפטיילונג איז לאדז

(§) די פייערלעשער פון עטלעכ־ע פאבריק זענען נעכטען פייערלוי אינגע־נלוידערט געווארען אלס 15-טע אפטי־לונג פון די לאדזער פרעוויזיע־ן פון פייער.

יידיש טעאטער

אין פילהארמאניע זאל — נאוויטאוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן

היינט מאנטאג, ד. 11. ווערט נישט געשפילט

מארגען, דינסטאג, ד. 22. 9 אוועג

גרויסע פאפולערע פארשטעלונג

פון 1 ביז 2.50 צום ערשטען מאל אין דעם סעזאן

חאשע די יתומה

אין 4 אקטן פון יעקב גארדין

עס נעמען אנטייל לויט א. ב. פרוינין: בעזמאן, מאכאראווסקא, נעפרת, פאדערמאן. מענער: ארייעל, אייזענבערג, בעלבירסקי, גוטמאן, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי און רעקטאר. אדמיניסטראטאר—מ. ארנוואלד, מוזיקאליש לייטונג—ל. זצלמאן.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

קופאן № 78

אויף אומזיסט יודישע יונגידיש עצות.

דער בעזיצער פון ג'ם דאזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יודישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

ניי־יאהר היינט מאנטאג דעם 11 נאוועמבער פון 8—9 אזנ.

געהיימניספולער שאס אויף לויט'ן-מיטרסקא גאס

(§) נעכטען אין אוועג איז אויפ'ן 19-יעהריגען דאמאן קוליאוונסקי אוים־געפאהרען געווארען אין אנגעשאסען געווארען אין גוט איבער'ן פעלד נעבען דער לויט־ן פרא־גראם, ווען עס וועט בעשטימט ווערן צו־ליב דעם אונגעם אין וועלבען צוק — פאליסיי אין פערשידענע לעבעדיג.

קהלה האט בעשטימט 4 סטיפענדיעס פאר יידישע אקאדעמיקער

עס איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-קאמיסיע, וועלכע האט די אויפ־גאבע צו דורכזיכטיגען, וועמען צו גע־בען די סטיפענדיעס פון דער לאדזער שמידערעגער יידישער יוגענד עס קאן נענוסען פון די סטיפענדיעס, וואס די קהלה האט בעשטימט אין בודזשעט פאר דעם לויפענדען יאהר.

די קאמיסיע האט בעשלאסען 35 בו־כער פון שמידערעגער לאדזער יוגענד־לעס. נאך א לענגערען ישוב הדעת זענען פון די 35 דאס־לאנ־קאמיסיעס אויף קהלישע סטיפענדיעס בעשטימט געווארען 4 פאר לאדזער יידישע אקאדעמיקער, וועלכע לערנען אויף הויכשולען. אונטער פון זי שטודירט מערצטן אויף צ'אויסלענדי־שען אוניווערזיטעס.

וויי מיר הערען מאתורי הפרוד אין נישט נעווען קיין אזעלכע סטיפענדיע־קאס ווי די, וועלכע שמידערעג יודי־שע מיטגלידער האבען אויפגעשטעלט פאר זייערע ארעמע לאדזער קאלעגען.

דער גרויסער יידישער שרייבער איז נישט מער

(102-טע פארטזעצונג)

אונזער פון די הערען איז נעווען, וויי ווען דאס עם בעלעד געטראפען, א הויכער אפיציעל פון דער אינגראפען פאליציי. דאס איז נעווען א בעקאנטער שפיצל פון דער רעוואלוציע. דער פרעזידענט פון דער לאדזער קהלה א מייערליכע תפילה אין דער אלט-שטע־טישער שוהל. אין דער דאזיגער פייער־ליכקייט וועלען זיך בעטיילונגען פאר־טרעטער פון דער מאכט אין רעפרע־זענטאנטען פון די קהלה-קערפערשאפטען וי אויך פארשטעהער פון פערשידענע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

נעכטיגע פייערליכקייטן צום 25. יובילאום פון קאמף מיט'ן צאריזם

אפיציעלער קאמוניקאט פון דער שטאט-סטאראסטוו א

אין צוזאמענאנג מיט די נעכטיגע פייערלעכקייטען צוליב'ן 25-טען יאהר־טאג פון דער רעוואלוציע אין 1904/5, ווען אין נעכ־טען אונזעארדענט געווארען אין לאדז רוהיג קריזיס-פערפאסר פון די פ.פ.ס. אין ארדנר פון פוליטישען רוהיג.

דער קריזיס-קאמיטעט פון פ.פ.ס. האט ארגאניזירט 5 פערזאמלונגען אין פער־שידענע פונקטען פון שטאט. אויף די פערזאמלונגען זענען ארויסגעשריבען מוט רעדנער די ה"ה: שטאט-פרעזידענט ושעמיעצקי, דעפ. קאוואלסקי, לאווניק פוריסאל, סעק. דאנילעוויטש, גראדושיצ־קא, פאטקאנסקי און ווינצע-פרעזידענט ראפאלסקי. אין יעדער פון די דאזיגע בעראזומענדע גרופעס ארבייטער, לפי ערך פון 100 פון 400 פערזאן, וועלכע האב־בען נאכ'ן סוף פון די מוטונגען מער־שירט צום קאנסטאנטינער וואלה.

דער אינהאלט פון די רעדעס, וואס זיי נעהאלטען פון די רעדנער, וואס זיי נעהאלטען געווארען אין קאנסטאנ־טינער וואלה אין נעווען אין א רוהיגען טאן אוו זיך בעראנגענט אין מיט זלרו־נות פון דער פערנאגענהעט פון'ן הינ־טיגען טאג.

דער גרויסער יידישער שרייבער איז נישט מער

(102-טע פארטזעצונג)

אונזער פון די הערען איז נעווען, וויי ווען דאס עם בעלעד געטראפען, א הויכער אפיציעל פון דער אינגראפען פאליציי. דאס איז נעווען א בעקאנטער שפיצל פון דער רעוואלוציע. דער פרעזידענט פון דער לאדזער קהלה א מייערליכע תפילה אין דער אלט-שטע־טישער שוהל. אין דער דאזיגער פייער־ליכקייט וועלען זיך בעטיילונגען פאר־טרעטער פון דער מאכט אין רעפרע־זענטאנטען פון די קהלה-קערפערשאפטען וי אויך פארשטעהער פון פערשידענע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס.

דער געהיימניספולער דאקטאר

שפאנענדער ראמאן פון דער היינטיגער צייט.

בעארבייט פאטע. פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט" פון י. פיירמאן.

איך מיר האבן ערשט נוסח לאנג נעהאט צוזאמ עהנלי־כען פערשוין, וועלכען מיר האבען שנעל אוגשעדליך נעמאכט איף א מארגעם אופן: מיר האבען זיך אנדערש מוט איהם קיין עצה נישט נעקאנט נעבען! איך בין אוגו אין אוגנארו, גראד אזוי ווי בין אינ, אין הינפנאמוס פערבראכט. מיר האבען בעז נעהאט דעם מענש — דעם מענש, וועלכען מיר האבען נעהאלטען פאר'ן פערבראכער... אבער, הער פרעקוראר, אוך רעכטן, אויהר ווען עס האלטען בסור. איך פערדראס א נעהיימ־נוס... אס האבען מיר נעוואוסט אויף וויפער, אז דאס איז א עלעמענט פון א באגרף, איף וועמעס נעמיינס עס איז נע־לעגען א דיוה מעהרערע פערברעכענס... מיר האבען אינהם נעהאט אין אגזוערע השגה, אין נעפענגניש. אבער דער פע־רבעכער האט זיך נעמאכט פאר סויב־שטום, ער האט נישט נעהאט בין זיך קיין שום דאקומענטען. קיינער האט זיין פנים נישט נעקענט, ווייל בעת די מארדען פלעגט ער זיך בעגוצען מוט א מאסקע. אבער מיר זענען גשווען זיכער, אז מיר הא־בען דעם פיינעל דערמאפט. דאס איז מאקע א שווערע איפ־גאבע פאר פאליסיי, א שלעכטע לאגע, הא?... ווייל ווען ער וואלט נעשטאנען פאר א גערישט פון גשוואירענע, וואלט ער דאך נאך נעקאנט אלעס איף דער פרע צוליב מאנגעל פון בווייזען. אוז דאס איז מיר גראד נישט נעפאלען נאך... איך האב אינהם נעזעהן אין דער לאבי, בכדי צו פאקען דעם פיינעל אוז דער שכנה. אוגפאהנג מאכען דעם דאזיגו שווערמוטיגסטן אז פאר מיר נעווען די עלכסטע אויפ־גאבע פון זוכען פאר־אמפיצער... דערווייל האב איך מיר שו־איגנט צו בלייבען אין דער וואונג, ווי עס האט זיך נעטראפען, אויב ער זאל אהער קומען, אבער ער איז נישט נעקומען. אין דער פרי האב איך מיר אנגעטאן אין נאך־טיגאל, אויפגעשטעלט דעם קאלנער אויף מיין האלז, אונטער דעם מאנטל פארבארגען א רעוואלווער, אוגו אזוי בין איך אוועג צו דער ארבעט.

אין דער פאבריק האב איך מיר נעהאלטען אזוי, אז קיינער האט נישט נעקענט מיינען, אז איך וויי אלעס, וואס פאר־געקומען אין דער נאכט. איך האב מיר נעשטעלט, אז איך וויי נישט, וואס עס איז נעווארען מיט דעם אלטען הויז, אז איך האב נישט נעהערט פון דעם מארד, אז איך וויי נישט, וואס עס איז נעווארען מיט דעם פרעמדען מענש, וועלכער האט זיך נעהאלטען אין דעם הויז. אז איך וויי נישט, וואס עס איז נעווארען מיט דעם פאליצאנט

Lodzer Tageblat — № 261 — לאדזער טאגעבלאט

וי מען לעבט היינט אין דער נייער סאוויעט־רעפובליק, טאדזשיקאסטאן

אן אמעריקאנער שריפטשטעלערי. בעשרבעט איהר רייזע אין אזיאטישען רוסלאנד. — דאס פרימיטיוירע לעבען פון יענע פעלקער און דער קאמוניסטישער אינפלוס אויף זיי. — א 5־יעהריג טעכטערל פערקויפט פאר א פלה אין א מארק פאר ווייבער.

אונטערן קאפעל: „וי אזוי עס ווערן נעמאכט באלשעוויקעס אין צענטראל־אזיע" בעשרעפט די אמעריקאנישע שרויבערין, אנא לואיז סטראנג, דאס לעבען פון די צוריקגעשטאנענע פעלקער אין טורקעסטאן אונטערן סאוויעטישען אינפלוס. זי ווייזט אן אויפן מערקווירדיגען נעמוש פון אלטע מנהגים אוז אפשרינלויבענעם מיט די נייע לעהרער'ס אין בערינפלוס פון קאמוניזם אוז דיקטאטור פון פראלעטאריאט צווישען די פאלבע וויל דע אויבעמען, מסדושעקעז, קורנינוזן אוז אנדערע אזיאטישע פלקר אינ'ם ווייטער טורקעסטאן.

אין מאסקעווע אוז סאמארקאנד זיינען פארהאן הונדערט אוז אויף די נעמען פון קארל מארקס אוז ניקאלאי לענין. עס זיינען שוין פארהאן דארט אויך מאלפע מלוכה־שולען, אוז גרויסע לויפענע מלוכה'שע בנינים, ווי קינדער ווערען גלעזערנע אוז דערציגען אונ'ם גיסטס פון פרישהייט אוז קאמוניזם. אבער, אוז דער זעלבונגער צייט, גלייכע נאר אז דאס פאלקס־לעבען דארט אויפ'ן אור־אלטן נעז שטונגער, ווי אוז די ציטען פון יעקב'ן מיט לבנ'שן: דער חתן פאר־דינגט זיך אויף ארבייט צו זיין קונפטי־נעז שווער אויף א נעווינסער צאהל יאה־רען, אוז נאכדעם ווי ער האט די יאהרען אפגעארבייט, בעקומט ער, אלס לוין, זיין הארס מאלפער פאר א ווייב.

צווישען די פערדים אוז דארט נאך עד היום שמארק פארשפרייט דער גלויבען אוז דיזזיג רוחות, אוז שדים, אוז מלאכי־חבלה, אוז פל המיעים פאר־שטעלטע אפשיקעישען, ווען ווערען אנגעשיקט אויף זיי פון אלאח'ן, זיי צו בעשעראפען פאר ווידערשפענונגען קע־גען דעם קארען אוז דעם נביא, מחמד.

בשעת זי אוז אלטן נעווען אוז אפ־קעגט — דערצעהלט די שרייבערין — אוז אינמאל נעקומען צוליפען אחין א נאנצע מחנה פערדים פון די פאמירען, אוז זיך בעקלאפט, אז אוז זייער הארף האט זיך בעווינען א סטארע גרופ שווארץ־פלונעלדינע בעפעשפענישן, האלב חיה אוז האלב־פערד, מיט גרויסע לאנ־גע נעז, יעדע נאז מיט נטן לעכער — אוז דאס דאזיגע מוסטעריעז בעשע־פענוש פערצוקט קונדער, שפדעט מיר־לער אוז ראפשווענט אויף דאס בוסעל אנגעזאמלטע פארמענען פון די דארפס־לייט... דערבי האבען די צעשרעקענע פויערים, ווען זענען נעקומען מיט אם דעם פזמון, נעהאלטען אוז אזוי ווינען אוז קלאגען, אז — נישט אנדערש, נאר אז אלאה אלטן האט אויף זיי אנגעשיקט די דאזיגע חיה־רעה, זיי צו בעשטרא־פען פאר זייער צוהערען זיך צו דיר דער פון די קאמוניסטען, מיט זייער בא־לשע־ווייסקורסות...

אזעלכע נעשיכטעס דערצעהלט די אמעריקאנער שרייבערין נאך אויהר צו־רוקקומען פון א נסיעה אויבער מורקע־סטאן אוז דעם נאנצען אזיאטישען טייל פון רוסלאנד. אוז די שרייבערין פרעגט: קאן אויף אזעלכע מענשען האבען א ווירקונג דער קאמוניזם? אוז ווי אזוי קא־נען אזעלכע אזיאטען פערשטיין די לע־הרע'ס פון קארל מארקס אוז ניקאלאי לענין?

דער אויספיהר, צו וועלכען די שרי־בערין קומט, נאך אויהרע פערזענלי־כע בעאבאכטונגען אויף אויהר נסיעה אין מורקעסטאן, אוז — אז פון דעם אויצי־גען דור דארף קאן די סאוויעטען־רעגי־רונג זעהר ווענig דערווארטען. דערפאר לענט די רעגירונג דארט אויהרע הויפט־האנדלונגען אויפ'ן קומענדינען דור, ווען ווען ארויסוואקסען אונזער דער השפעה פון די מלוכה־שולען. וואקסען דארטען אין צאהל, אוז פערגעהם אוז אין אינ־פלום, די סאוויעטישע קינדערשולען, ווועלכע צעהלען שוין הונדערטער אויף הונדערט שולער.

דער אלזשיריאנער יוד, ווען האט דערשאסען זיין יודישע גאליבטע

(ענדע פון זייט 8)

רעם, דער גלענצענדסער שדוואקאט, אוז נעווען זיין פערטיידיגער.

אמאר האט מיט א נערוויקסער שט־מע דערצעהלט די אינצעלהיטען פון דעם דראמאטישען סכסוך, ווען ער האט נעהאלט מיט זיין נאליבטער.

„איר האב — זאגט דער אלושעריע־נער יוד — פערלוירען דעם קאפ. אוך בין רואינירט נעווארען, אוך האב צוליב אירער אומגליקזעליגער ליבע צו איר פערלוירען דאס נאנצע פערמעגען, אוך האב נאכדעם פערבימערט אוז נאך יעדע מינוט — פשוט ער האט פון לוירען דעם קאפ אוז בענאנגען די שווע־רע מצות.

נאך א קורצער בעראטונג טרעפט דאס נשיכט ארויס א בעפרייאונגס־אורטייל.

—0—

נעשענדעט א יודישען בית־עולם אין דייטשלאנד.

בערלין (י. ט. א.) אינגעדעקט פון לונאפען האבען נעשענדעט דעם יודישען בית־עלמין אוז רעדעלז (אונטער פרא־קען). 11 מצבות זיינען צושמעדט נע־ווארען, אוז דער צאהל איך די מצבה פון הרב מאלהטמער. דאס אוז שוין די צוויטע שענדונג, ווען אוז אוז משך פון א קורצער צייט, פאר־נעקומען איך דעם בית־עלמין.

—0—

צייט נישט בשווייגן אוז נערוכט, האט נעהאלטען אינעם פון זיינע גלענצענדסטע פרעטיגונגען דערעם. דער גרויסער צד־ווקאט האט פשוט גרויהרט די נעשווא־רענע בוז טרערען. ער האט נעשוי־דעט די פערצווייפעלטע לאנע פון אינדמען 50 יחרונען מאן, ווען דאס אלעס פערלוירען אוז דער לוכעם־אויג־מגרע אוז זיין געלויבטע פערבימערט אוז נאך יעדע מינוט — פשוט ער האט פון לוירען דעם קאפ אוז בענאנגען די שווע־רע מצות.

נאך א קורצער בעראטונג טרעפט דאס נשיכט ארויס א בעפרייאונגס־אורטייל.

—0—

נעשענדעט א יודישען בית־עולם אין דייטשלאנד.

בערלין (י. ט. א.) אינגעדעקט פון לונאפען האבען נעשענדעט דעם יודישען בית־עלמין אוז רעדעלז (אונטער פרא־קען). 11 מצבות זיינען צושמעדט נע־ווארען, אוז דער צאהל איך די מצבה פון הרב מאלהטמער. דאס אוז שוין די צוויטע שענדונג, ווען אוז אוז משך פון א קורצער צייט, פאר־נעקומען איך דעם בית־עלמין.

—0—

היינט אין ווייטערדיגע טעג!!! דער ארטי לידטקע אין דער ראל פון א פערוטשניק — אין דער שהנער שמפאניסער קאפעדיע — א. נ. — אין די הויפט־ראלן: **הילדא ראסטס, מאסיאנצע ווינקעלשטערן, פריץ קאמפערס**

פירשטליכע צירק מיידעל

דער נאהענטסטער פראגראם: **„די דאמע אונטער דער מאסקע"** אין די הויפט־ראלן: **דיטא פארלא, וולאדימיר גאידאראוו.**

KINO **SPÓŁDZIELNI**

אנהויב אין נאוו. טעג 4 נאכמ. שבת. זונטאג אין יו"ט 2 נאכמ. לעצטער סעאנס 10 אוה. אוי'פ 1. סעאנס־פרייזען פערקלענערט.

בארדיני פעטריקאווער — 31 — **גיט ארויס מיטאגע צו 2 זל.** מיט פערשידענע פלייישען.

נעמ.: ספעצ. אינגפריכטעטע צימער אויף שאך קימט און איבערצייגט אייך!

Kwit Bankowy na sumę zł. 400.— wyst. Staromiejskiego Banku Ludowego w Łodzi za № 7256, ink. 19519, pł.w Włocławku dn- 31|X r. b. został zaginiony. Kwit niniejszy unieważnia się. Zwrócić Jakób Zylberman, Zgierska 36

3 קעלערס

איבערצוגעבען אויף נאוואמיעסקא גאס מיט צעקטרישע בעלויכטונג. צו ערפאהרען אין ספרים־סקלאד י. שלאמאוויטש נאוואמיעסקא 16

אכטונג, צייטונגס־פערקויפער

אויף דער זיצונג פון 9 נאוועמבער דורך די פערוואלטונג פון לאדזער צייטונגס־פערקויפער פעראיין, וווּ אויך מיט דער בעטייליגונג פון ווארשאווער חברים נעמליך: פארז. חבר מאניס מארמארעק אין נענעראל־סעקרעטאר יאן קעל־באסא אלעיע יעראזאלימסקי 6 מיט'ן סעקרעטאר פון פוילישען פעראיין פיאלקאווסקי אגראדאווא 17 אין ווארשא איז אנגענומען נעווארען א בע־שלוס, אז מיר צייטונגס־פערקויפער אין לאדז פלייסען זיך אן אין פראפעסיאנעלען פעראיין אין ווארשא. פון היינט אן טראגט שוין אונזער פעראיין דעם נאמען פראפ. פעראיין פון גאסטן־פערקויפער אין דער פוילישער רעפובליק אין ווארשא, יידישע אפטייליונג פון צייטונגס־פער־שפרייטער אין לאדז מיט אכטונג

די פערוואלטונג

א שאפע

פון 10 מעטער לאנג און 5 מעטער ברייט פון זאפארט צו פארמיטען. גדאנסקא 14 צו ערפאה־רען בייט ווירט לאנדא 6358

א פליסיר־פאבריק

זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען זאוואדזקא 14 אין „ראדיאפאל".

אנאנסען אין „לאדזער טאגעבלאט" האבען דאם נרעסטען ערפאלג

1.63-30 האלא! האלא! קלינג טעל. „Pogotowie Krawieckie" **KIERSZA"** ישערסקסקינג 91 רוג־נעווענב נאמענטעל פריישט אויף א נאר־נישער פאר 3 זל.; א קלייד פאר 2,80 זל.; א פאלטען פאר 3 זל. צוזאמען מיט אנענעמען אוז פא־סיקן. עקסערעס וואשט, פארבט איבערארבייט, ניצוהטש, קינס־פליק פערצערעמן. מיר הער־בען אוז השפען טיפערס אויפן לייפציגער ארט. 6858

ווי כתיב פאר דאמען!

פאר נאר **2,50** זל.

מאכט איך די עלענאנטסטע דאמע־היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע אין די עלטסטע היטע איבער־ארבייטע איך אויף נענצליך נע. נעדענקט די אדרעס: **23 זאוואדזקא 23**

אין הויף. 2־טען איינגאנג, לינקס פארטער.

בעמערק.: נע היטען די לעצטע נומיטען אין פייגער **50 פראצ.** ווי איבערל. אויספארשיגונג.

TOLA

לעזט שטענדיג דעם ראדזער טאגעבלאט

לעזט שטענדיג דעם ראדזער טאגעבלאט

לאדזער שאך־סימפאטיקער־פעראיין

מאניושקי 1,

מאכט בעקאנט, אז דעם 20. ד. ח. קומט פאר א

שאך־טורניר

פון דער 2־טער קאטעגאריע, אלע, וועלכע ווילען אנטיילנעמען אין טורניר ווערען נעבעטען אינצושרייבען זיך ביז'ן 17. ד. מ. אין סעקרעטאריאט פון קלוב. די צאהל אנטיילנעמער איז בעגרעניצט. ס'ווערען פאראיסגעזעהען נעלד־פריזען אוז אנדענקונגען.

Kino MIMOZA

ul. Kilińskiego 178.

היינט און טענליך!

א פילם הערליך, ווי די ליבע פון א הונגאר, פייערדיג, ווי ציגיינער־בלוט, בערוישענד, ווי אונגארישע ווינען א. נ.

„אונגארישע ראפסאדיע"

אין די הויפט־ראלען:

לילי דאגאווער, דיטא פארלא, ווילי פריטש

נאהנטסטער פראגראם: „דאס לעבען אין צוקונפט פון דער פרוי"

לעטשניצע

17 זג'ערסקא 17, מער. 33-16

אלערלei קראנקהייטען ווערען עפעציאליסטיש דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אוויינד.—מאסאוש, עלעקטריזאצ פעטקען־שלעפען, קינסטליכע מיערזאג־ן־עפשפרא־אנגען אימפיגען נעגען שקאר לאטינע.

דאס לאנג־יעהריג רעכטס־קאנסולענט ביורא

ש. האכבערג. פאנסקא 1.

עק קאנסטאנטינער צוויי טראמווי מיט 3, 15. ערלעדיגט און שרייבט אלערלei ביטעס און קלאגעס קלאזולעס זשעלעזפיעטשענישס — ספעציאליסט אין שטיער ענגעס — אדוואלאניעס אויף פאדאטק דאכאדאוע

Hochberg, Żeromskiego 1.

Telefon 36-77.

פוילישע שפראך

ווערט ערלענט גרינדליך דורך א קורצער צייט וואסכאדניא 29, ווי. 3.

אזעלכעס איז נאך נישט געווען!

נאר וואס איז ארויס פון דרוק א העכסט־אינטע־רעסאנט סספר פון יידישן פאלקלאר־אוצר א. נ.

„לעקסיקאן פון יודישע חכמות"

פון הרב ישעיה זלאטניק.

דער לעקסיקאן ענטהאלט די נעקליבענע דבורים, גלייכווערטלעך, אנעקדאטען און איינפאלען, פון די גרעסטע חכמי ישראל אין דער לעצטער צייט, ווועלכע זענען נאר אין ערגיץ נישט פערשפענטליך נעווארען. אנ'אפת'ן גייפטיגען פערגענינגען קאן יעדער יוד נעפי־נען אין די חכמות, ווועלכע שפרודלען מיט'ן עכטען יודישען הומאר אן ווית, וואס זענען אזוי אייגנאנארטיג און צויגינגעל אין דער וועלט־פאלקלאר־ליטעראטור. דאס ספר פאר'ן פריין 3 זל.

אין צו בעקומען בייט מחבר:

Rabin Sz. Złotnik, Radom.

נעגען נאכנאהמע ווערט נישט נעשיקט.

הויפאטעלן־נעלד

צו בילינג צינזען

אויף בערלינער הייזער

בעזארגט שנעל

Ch. Regenwetter

Berlin S. 14, Stallschreiber № 33

Telefon: Dönhoff 4337.

כי יהי' ריב בין אנשים ונגשו אל המשפט!!!

זעלבסט גלייך קומען צו לויפען

אין רעכטסקאנסולענטען ביורא צו ה' **מאנעלא**

17 פיעטריקאווער 17

טעלעפאן 48-79

ווי עס ווערט ערלעדיגט אין נעשריבען אלערלei ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האנדלאוע, אפעלאציע, אדוואלאניעס, קלוזולעס, זאפעזופיטשענישס אויף נאנץ שטאט אין פוילען שותפות־אקטען ווענען דירות אין אוזשאנד רעזיגנטשע, ווי אויך איבער־זעצונגען אין נאנץ שפראכען. מיט אכטונג

מאנעלא, רעכטסקאנסולענט

פיעטריקאווער 17.

Ogłoszenia Fuchs'a to mur

o który oprzeć się może najbardziej zachwiana firma; nie upadnie nigdy, skoro tylko się zwróci o radę reklamową do

Akwizycji ogłoszeń

FUCHS a

Piotrkowska 50, tel. 21-36

אבאנאמענס־פריזען: פאר א מילימעטער־שורה פון ערשטן מקסט 10 גראשען, פרעמדע 25, אין טעקסט 40 גר., פרעמדע 60 גר., נעכטן 20 גר., פרעמדע 10 גר. ביזן—20 פראצענט, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלער. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% מעהרער. אויסער דער שטאט—מיט 50% מעהרער. פון די פרעמדן ווערט נישט פארענטפענטליכט קיין רעקלאמאציע.

Redaktor-wydawca R. Hamburski

Tłocznia: R. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 14.